

Віра Вовк

РАННІ ОПОВІДАННЯ

Авторка вживає правопис Г. Голоскевича

Львів – Ріо-де-Жанейро

© Вовк Віра

ЧОВНИК З ГОЛУБИМ ВІТРИЛОМ

Був собі хлопчик Романко, син рибалки. Романкова родина жила в хатині, вкритій морською травою, де було місце для тата, мами, сестрички, братчика та ще й для собачки Латки. Латка бігав завжди за Романком, носив його вудку і спав коло його ніг, звинувшись в клубочок. На даху Романкової хатини бузько виплів собі на колесі з воза високе гніздо. Було воно таке високе, як маяк, і, певно, можна було з нього бачити султанів палац у Царгороді.

Романко допомагав батькові плести сіті, носити кошики з рибою і ладнати човен в дорогу. Але батько вибирався на море сам, щоб високі і чубаті хвилі не схопили хлопчину. Хвилі дуже люблять хапати пустунів.

Коли батьків човен зникав за обрієм, Романко вдивлявся в хвилі, які викидали для нього на берег різні іграшки: кручені мушлі, різнобарвні зорі й камінці. Часом випливали з глибин створіння в прозорих, як павутиння, мереживах з червоними або фіялковими рубцями. Тоді Романко забував за світ Божий. Хвилі гналися, як дикі коні, одна за одною, переливалися з клекотом і намагалися зловити Романка за п'яту. Але хлопчик щоразу підтягав ногу.

Одного дня, коли Романко сидів з Латкою на березі, надпливла звідкись на хвилях біла качечка. Латка загавкав, але качечка не злякалася.

– “Провчу її!” – подумав Латка і скочив за качкою в море. Хвилі вхопили собачку і понесли з собою.

– Латко! Латко, вернися! – кричав Романко, але собачка не вертався. Романкові зробилося дуже жаль свого приятеля. Він пригадав собі, як тато приніс Латку щенятком до хати. Латка був тоді такий маленький, що його можна було схвати в кишеню. Не вмів ще дивитися, і треба було його вчити їсти. Потім він навчився багато всяких мудрих штук, як собаки з мандрівного цирку. І ось Латки вже немає...

Враз далеко на морі замерехтіло щось, ніби крильця голубого метелика. Ось воно ближче, ближче... Але то був не метелик, а – човник з голубим вітрилом. Човник був порожній, але здавалося, що він усе розуміє, бо коли Романко простягнув руку, човник відразу ж пристав до берега.

“Який гарний човник! – подумав хлопчик. – Здається, він запрошує мене поплавати”.

Того човник і хотів, бо як тільки Романко сів у нього, він замаяв голубим вітрилом і поплив у море. Відпливши геть далеко, човник раптом звинув вітрило і потонув у хвилях.

Хлопчина злякався. Довкола нього розгортався невиданий світ: дивовижні сині водорості, рожеві коралеві кущі, велетенські черепахи, їжаки, медузи, подібні до казкових квітів... Потім вода почала чимраз більше синіти, гейби заходила ніч, і вже тільки світляні риби показували далі дорогу. Почувши під ногами тверду землю, Романко розглянувся і побачив морського короля. Він сидів під коралевою скелею і великим золотим тризубом чесав

свою бороду з синіх водоростей.

– Ти рибалчин син, Романку, правда? – спитав король.

– Так, – несміло відрік хлопчинаю

– Ходи ближче, подивлюся на тебе. Так, так, правду казали мої дочки-хвилі, що в тебе очі поголубіли від моря. Хочеш жити у мене? Я подарую тобі палац, де місяць спить удень, а сонце вночі. Хвилі принесуть тобі скарби затоплених кораблів.

– А мама, тато, сестричка й братчик? А наша хата? Без мене наша хата стане порожньою, бо мама завжди каже, що мене повна хата...

– Хіба вона краща від мого палацу? – здивувався король.

– О, так! Вона вкрита морською травою, і бузько звив на ній гніздо, таке високе, як маяк!

– Так що ж тобі дати на спомин, як уже не хочеш у мене остатися? На, ось тобі гостинця, – і король простягнув хлопчині білу перлину, як качине яйце.

Романко згадав про качечку.

– Дорогий королю, я прошу тебе тільки одне: верни мені мого Латку!

– Латку? Що це таке?

– О, це мій собачка. Він білий з чорною латкою на голові. Ми росли разом, і хвилі взяли його зі собою. Латка – мій найліпший приятель.

– Гей, хвилі! – гукнув король. – Віддайте Латку, пустунки! А ти, хлопче, – звернувся він до Романка, – бережи цю перлину. Хто її має, того любить море. Князь Святослав возив її з собою в морські походи, козаки ховали її в своїх

чайках, як їхали “до турка в гості”. Тепер вона – твоя.

Романко хотів був сказати “спасибі”, але враз звідкись узявся Латка і кинувся йому на груди...

Розбудив його голос батька:

– Не спи так близько берега, синку, а то чубата хвиля забере тебе в море.

– Я був у морського короля, тату! Він подарував мені перлину – таку велику, як качине яйце. Дивіться! – Романко розтулив затисненого кулака. Там була гарна біла мушля.

Тато посміхнувся.

– Як дивно... – продовжував Романко. – Я думав... Але по мене приплив човник з голубим вітрилом. І Латка знайшовся! Я буду берегти білу мушлю, як дарунок від морського короля.

– Човник з голубим вітрилом возив тебе, синку, в королівство снів. А тепер допоможи мені віднести цю сіль. Мама, сестричка і братчик уже ждуть обідати.

ГЕРОЙ ЧУЖОЇ ЗЕМЛІ

У мистецькій галерії одного бурого містечка в Бельгії, що називається Ван, стояли перед картиною Ван Гога два хлопці: один малий і чорнявий, другий ясноволосий, більшенький. Обом їм було по дванадцять років і обидва походили з близької оселі Ван, де жив колись славний маляр, що його картину зараз оглядали.

– Коли б то я міг дістати під ялинку правдиві олійні фарби, – замріяно сказав кучерявий чорнявий хлопчина і зідхнув. Він знав, що мати не могла йому купити навіть акварель, бо багато важливіших речей бракувало дома.

– Хто знає, Жаку! – потішав друга білявий. – Часом діються несподівані речі. Гарно було б, якби щось трапилося несподіване, бо ти так добре малюєш...

– Зате ти, Петрику, вмієш стільки інших речей! – відповів Жак.

– Невже? – здивувався Петрик.

– Співати, танцювати, плавати, лізти по линві...

– То всі можуть робити, – боронився Петрик.

Вони вийшли з галерії, сіли на свої старі велосипеди і

поїхали.

Оселя Ван – то кілька вулиць із рядами темнобарнавих домів із зеленими віконницями. Вона понура, і навіть люди говорять там притишеним голосом, ніби боячись якогось лиха. Майже всі мешканці Ван – гірники. Великі терикони бовваніють довкола оселі, здавалося б, що велетенські кертиці їх вирили. Під тими горбами розтягається підземне шахтарське місто, де з надр землі добувають вугілля й залізну руду.

На межах містечка, там де воно вже зеленіє садами, хлопці надибали дерев'яну українську церковцю з малим цвинтарем побіч. Цю церковцю і все, що в ній – вівтар, іконостас, вишивані хоругви, хрести і свічники – власними руками спорудили українські емігранти-гірники і їхні родини. Нічого там не було купленого в крамниці. На малому кладовищі поряд похоронені ті, яких Господь покликав до себе. Там лежить і Петриків батько, якого кілька років тому присипала в шахті земля.

Гірник, що спускається вниз до копальні зі своєю нерозлучною червоною ліхтарнею, ніколи не певний, чи побачить коли знову Боже сонце. Та все ж таки він любить свій підземний світ – таємничий і пригодницький, – хоч важка праця в шахті і небезпечна, і дуже томляча. Але всі знають, як вона потрібна, бо з заліза і сталі роблять машини, апарати, приладдя, рури і багато інших речей для добра людини. А чого не роблять із вугілля? Петрик спершу не міг повірити: гуму, ліки, штучне скло, одяг, взуття...

Не раз і не два у вільний від школи час Петрик і його бельгійський друг Жак оглядали ті речі і не могли вийти з дива. Старші гірники радо їх водили по заводах і показували та пояснювали їм усі подробиці, бо то були розумні хлопці і всі їх любили.

Кілька разів вони вже опускалися вниз у шахту, але не дуже глибоко, бо хоч дітям того не дозволяють, та наші друзі мали добре оправдання: їхні батьки були довголітніми гірниками, тож самі мусіли зрана звикати до підземного світу. Вони бачили працю гірників, які підпорами підбудовували вузькі коридори між пластами вугілля, як лупали скелю та брили вугляної стіни, навантажували на малі моторівки, що забирали їх до великого крана.

Наші друзі ніколи не минали дерев'яної церковці, щоб не зайти на хвилину між бур'яни малого кладовища і змовити одне “Богородице Діво” за душу Петрикового батька. Так зробили й тепер, але ще не дійшли до березового хреста між айстрами, коли почули міцний, глухий вибух десь близько.

– Господи, що сталося? – спитали один одного очима і метнулися на вулицю. Тут уже звідусіль бігли люди в напрямку найбільшої шахти, пірвавши їх за собою. Наростала юрба. Затрубила сирена санітарного авта, з'явився лікар та милосердні сестри. Кілька найміцніших шахтарів разом із інженером та лікарем спустилися вниз. Всі мовчали, бо знали, що внизу починалася гарячкова праця: бій за життя гірників, що їх засипала обірвана стеля одного з коридорів.

Тим часом угорі, збившись в громаду, стояли навколішках жінки й молилися на своїх довгих розаріях. То були матері, жінки і сестри гірників. Їхні діти дивилися переляканими очима на все, що діялося довкола. Петрик пригадав свого батька і самому сльози покотилися по щоках. Ні він, ні Жак не відступали від шахти, забувши про все інше на світі.

Підземний бій тривав довго. Години летіли як стріли, мінялися рятувничі бригади, і чорні, вичерпані гірники поверталися подихати свіжим повітрям і покріпитися.

Нараз з'явився вгорі один кремезний гірник і закликав:

– Є прохід, але дуже вузький. Треба відважного хлопця, щоб пробитися до ранених і занести їм кисень та першу допомогу. Хто голоситься?

– Я піду! – гукнув Петрик. Його зараз взяла за рам'я залізна гірнична рука і майже понесла в “кіш”.

Вони летіли в глибоку темну криницю. Петрикові здавалося, що не мала dna. Вкінці їх облило слабке світло ліхтарів, якісь чорні постаті його обступили, навантажили потрібними речами і попхали до вузької щілини, котрою ніхто з дорослих не міг пролізти.

– З Богом, Петрику! – почув він над собою і знав, що не час йому вагатися. Коли його огорнула чорна ніч задушного коридора, йому здалося, що несе ліки для свого батька.

Що далі було, Петрик пригадував досить тьмяно. Знав, що протиснувся щілиною до ширшого отвору, де хтось забрав йому з рук і зі спини весь вантаж та велів притьмом повертатися. А потім усе згасло.

Він очунав уже вгорі при денному світлі серед людей, що давали йому якийсь міцний напій, і почув, що врятував життя засипаних гірників, але що його самого, зімлілого, перетягнув Жак крізь вузьку щілину і так врятував йому життя. Обидва друзі плакали, обнявши один одного. Невисокий пан дивився на обох уважними сірими очима і поклав Петрикові руку на голову. Коло нього стояла гарна пані і з ніжністю дивилася на хлопців.

– Хто цей малий герой? – спитав незнайомий.

– Це – син українського емігранта-гірника, що загинув у Північній шахті три роки тому, Ваша Величносте!

Петрик почервонів: над ним схилявся король Бельгії, що його портрет висів на стіні у школі.

За тиждень Жак і Петрик у святкових уборах прощалися з королівською родиною, що забрала їх на прогулянку до столиці. Королева, усміхаючись, спитала:

– Тепер скажіть, хлопці: чим хочете колись стати?

– Я буду Ван Гогом, – відповів Жак, і королева засміялася.

– А ти, Петрику?

– Я хотів би бути інженером... гірничим інженером.

Молода королева задумалася.

– Обіцяю вам, що обидва підете на студії до високих шкіл, але я радо дала б вам на спомин якусь пам'ятку. Чи маєте якесь бажання?

Петрик дуже зрадів.

– Прошу, Ваша Величносте, коробку з олійними фарбами для Жака, – сказав він.

Королева схилилася поцілувати біляву голівку.

І так Жак отримав чудову велику коробку з фарбами, а Петрик – цілу колекцію цікавих ілюстрованих книжок з природничих наук.

Недавно Жак мав свою першу виставку в картинній галерії в Брюсселі. А його й досі вірний друг Петрик є сьогодні інженером і стежить за безпекою копалень в одному гірничому місті середньої Європи.

МАЛИЙ АРХЕОЛОГ

Малий Нтінос, що викрикував вечорами в старій дільниці Атен, розпродав якраз свої газети й хотів іти до дому, аж тут: брязь! – і калитка якогось незнайомого впала йому перед ноги.

– Пане! Пане! – побіг за ним Нтінос. – Ви загубили калитку!

– Невже? – здивувався незнайомий. – Справді... спасибі... Як тебе звати?

– Нтінос Космос, десять років, поселений у Колінос, – гордо вистрілив хлопчисько.

– О... Там, де похований Едіп.

– Хто, прошу?

– Едіп. Ти не чув про нього?

– Ніби щось і чув, але не пригадую. Хто він такий? Футболіст?

Незнайомий сердечно засміявся.

– Ні, не футболіст, але король. Розповісти про нього?

– Ну розкажіть, коли є бажання.

– Старий король Едіп, який був у неласці богів, блукав довгі роки на вигнанні. Після тривалих мандрів,

страждаючи від холоду та спеки, голоду та спраги, очищений від своїх провин, він став святою людиною, тому боги обіцяли, що місце, де його похоронять, стане благословенне.

– І він похоронений у Колінос?

– Так. Король Тезей прийняв його до міста Атен, тому Атени – благословенні.

Нтінос здивовано розкрив рота.

– О... А як то боги обіцяли?

– Устами пророчиці з Дельфос, у святині бога Аполлона. Ти був уже в Дельфос?

– Ні... – Хлопця брала досада. Цей чужинець, як було помітно з вимови, знав більше про Грецію, ніж він сам, Нтінос Космос!

– Звідки ви про все це довідалися?

– У книгах написано. І на амфорах розмальовано.

– На амфорах?

– А ти не був ще в музею ваз?

Хлопцеві вже стояли сльози в очах. Ніде він не був, нічого не знав, а цей же кожний завулок у старих Атенах був йому відомий як власна кишенька. Він міг на ім'я назвати всіх футболістів у Пірею і засвистати кожну вуличну пісню. Також був уже декілька разів у цирку і ніхто не перевірявав його у грі в доміно, а ось – маєш!

– Ходімо разом до музею! – запропонував незнайомий.

“Це вже краще”, – подумав Нтінос і почав до нього приглядатися. Властиво, він виглядав привітно: усмішка

доброзичлива, очі дещо замріяні. При вході до музею, де інші платили за квитки, незнайомий тільки кивнув головою до чоловіка, який сидів за столиком, а той весело гукнув:

– Добридень, пане професоре! Привели сьогодні нового учня?

– Це мій малий друг, – відповів професор і вони ввійшли до музею.

Перед ними тяглися залі й коридори, наповнені вазами й амфорами різних форм та величин: від маленьких, що їх можна б сховати в кишеню, до таких, що перевищували людину: чорних, червоних і ясно-піщаних, з різними візерунками, які його новий друг став йому пояснювати. Так Нтінос довідався багато чудових речей про життя і звичаї старовинних греків, про їхніх богів, їхні книги, їхні війни й перемоги. Гордість наповняла Нтіноса за славне минуле рідного краю. Він почав відрізняти червоні аттійські вази від чорних кретських і корінтійських піщаної барви, і все те було незвичайно цікавіше, ніж гратися з пустунами на вулиці скляними кульками. З подивом дивився тепер на професора, що знав про такі незвичайні речі, і сам вирішив, що йому треба багато читати, щоб знати якнайбільше про давню Грецію.

– А що ти завтра робитимеш?

– Завтра неділя...

– Ну, що ж у неділю робиш?

Тому, що Нтінос замнявся, професор запитав:

– Котра базиліка в Атенах найкраща?

– Святого Пантелеймона!

– Вона найбільша, але котра найкраща? Стара Метрополія, Капнікарея, святої Ірини, святої Олени, святого Филипа? Як гадаєш?

– Бог його знає! – Нтінос був у розпуці. Він не пригадував собі, чи взагалі був коли у всіх тих церквах.

– Завтра підемо оглядати, тоді знатимеш, – сказав професор. – О восьмій годині ранку зустріню тебе побіч Вежі Вітрів. Побачимо, чи греки точні!

Чи греки точні! Нтінос стояв уже від сьомої години ранку на розі старої Агори і нетерпляче вимахував низанкою кораликів, забавкою всіх малих і дорослих атенців. Тітці Олені, що жила поряд, було його жалко, і вона дала йому через тин гарячого бублика, печеного в олії.

– Що так рано робиш, Нтіносе? Ще роса не висохла.

– До базиліки йду... – вибовкнув хлопець, і вдоволена тітка подумала: “Що за зміна сталася з цим пустуном, якого в неділю не витягнеш з ліжка перед обідом!”.

Вона дала йому ще одного бублика:

– Помолися до святого Филипа про добру погоду, бо я вчора випрала білизну, хай би висохла. І до святого Миколая, опікуна мореплавців, щоб твій двоюрідний брат Деметріос щасливо повернувся з Делоса.

Цілий ранок пішов на базиліки, потім на іконний музей. При обіді в старому ресторанчику, коли професор сьорбав вино з живицею, а Нтінос лизав морозиво з персиків, останньому прийшла до голови блискуча думка:

– Пане професоре, чи вам не згодився б часом джура, який щіткував би вам одяг, чистив черевики, кидав листи до скриньки, купував газету...

– Треба подумати, – усміхнувся професор.

Вони пішли разом на святую гору Акрополь, де красуються руїни давніх святинь. Нтінос, який уже зовсім освоївся, носив професоровий фотоапарат через плече і тримав його течку, коли він нахилився над камінням або коли відчитував старі написи на гробових плитах біля Тезею і записував собі в зошит якісь знаки.

– Що ви пишете? – не витерпів Нтінос.

– Книжку, – підсміхнувся професор, якого явно бавила Нтіносова цікавість. – Потім її надрукують.

– Кажуть, то дуже дорога справа, – поважно зауважив хлопець.

Коли професор, прощаючись із Нтіносом увечорі, хотів дати йому кілька драхм за втрачений час, той сховав руки до кишень і заперечливо похитав головою:

– Вам треба грошей, щоб видрукувати книжку про Грецію. Це коли б потребували малого джури...

Професор взяв хлопчину за рамена:

– Слухай, Нтіносе: мені треба малою джури, але я їду завтра до Крети. Може, хочеш поїхати зо мною?

– Чи хочу! Але... що ви там будете робити?

– Розкопки. В землі поховано багато історичних пам'яток, а коли ми їх разом відкриємо, тоді цілий світ заговорить про Грецію.

У Нтіноса заблищали очі:

– О, так! Я сам якось знайшов у землі маленьку статую з алябастру.

– Що ти з нею зробив?

– Віддав до бюро знайдених речей, – гордо відповів Нтінос, і професор знову чомусь засміявся.

Батьки радо згодилися послати хлопця з професором до Крети, а газети продавав уже молодший братик, дуже вдоволений з нового завдання.

Відтоді малий Нтінос переживав небуденні пригоди. Гордість і щастя наповнювали його, коли перед очима розгорталася таїни Міносової палати в Гноссосі, та історія старовинної Греції оживала в його захопленій душі.

На одному примірнику славної книжки про палату Міноса, що її написав 1935 року знаний англійський археолог Сір Джон Евенс, можна прочитати таку присвяту:

“Для Нтіноса Космоса, мого малого джури і великого товариша праці, з приязню – вдячний автор”.

ПЛЯШКОВИЙ ОРГАН

Місяць зійшов такий золотий і великий, що було лячно. Цікаво заглянув він у відчинене вікно й ліг Зе на обличчя. Зе обганявся крізь сон руками, потім розплющив очі, почухав свою кучеряву голівку й вистромив її надвір.

Гілка пахучої аглаї залоскотала йому в носі, і він чхнув. У відповідь на це хрипким голосом обізвалася з кутка зелено-синя арара: – А-ра-ра! Пра!

– Тихо! Люзімар спить! – сказав хлопець, і арара замовкла, крутячи блискучими очима, як самоцвітами. Люзімар плакала так довго, що Зе допізна не міг заснути. Його стара хата прилипла збоку до одного з вічнозелених горбів Ріо-де-Жанейро. Справа бовваніли монастир святого Антонія та дві церкви, прибрані на завтрашній празник гірляндами лямпочок і квітчастими хоруговками. Там добрі отці францисканці роздаватимуть убогим риж, сушене м'ясо, городину й овочі.

Мама гнала його перед сном до бочки з водою, казала, що як не скупається, то вона його вишурює щіткою, як долівку; він купався, але нерадо, і половина денного порошу зоставалася на його порепаних, завжди босих п'ятах. Це не значить, що Зе не любив води. О, він рвався купатися в морі, пірнати в чубатих хвилях або гратися у “крокодила”: лягати на дошку й так наїжджати на хвилю, щоб та заносила його аж на берег. Але бочки не любив, і тепер мама не дуже оглядала його нігті та п'яти, бо Люзімар була хвора.

Одначе мама не мусіла журитися, бо Зе знав, що треба робити.

Він поліз в один куточок городчика під широке хлібне дерево. Тут стриміли в землі дві бамбукові жердки на віддалі півтора метра одна від одної. До них були прикріплені ликом, одна вище, друга нижче, дві інші поперечні жердки, а на них гойдався цілий ряд різної форми пляшок, наповнених зеленою, червоною, жовтою, синьою, фіолетовою, рожевою та помаранчевою рідиною. Гордо поглянув Зе на своє діло, взяв у руки щось подібне до дерев'яних молоточків і почав стукати ними по пляшках. По городі рознісся скляний звук: тінь – тень – тань – тонь – тунь. Цвіркун, що лящав десь у сусідстві на пальмі, затих і неначе прислухався. Згодом звуки стали складніші: тінь – тінь – терлень – тань – тунь – торонь – тонь – тань! Зе тупцював коло свого вигаданого ксилофона, вже й вигравав знайому карнавальну пісеньку, коли через тип нахилилися дві зацікавлені голови: сусіда Северіна та його сина Шіка.

– Зе, як гарно! На чому граєш? – спитали.

– На пляшковому органі, – урочисто сказав хлопець.

Ця історія почалася кілька днів тому. Шіко, який найкраще з усіх хлопчаків уміє вибивати ритм на бубні з дерева й козячої шкіри, задиханий прибіг до Зе.

– Слухай, Зе! Там унизу стоїть вантажне авто з такими дзвонами, що ти міг би, під ними стоячи, схватися.

Обидва побігли вниз, а тому, що авто рушало, вони причепилися ззаду, за звичкою міських вуличників. Так опинилися на вершку горба над морською затокою, недалеко пристані. Тут стоять у тіні коренистих фікусів монастир і церква святого Бенедикта.

Хлопці придивлялися, як виносили дзвони, потім почали нипати навкруги. Через залізну мережану браму зайшли в церкву й аж остовпіли: уся вона була неначе з плавкого золота, мерехтіла прикрасами, як королівська корона.

І раптом, мов із безвісті, почали плинути звуки й наповнювати цю порожню церкву музикою. Хлопці розглядались і не бачили нічого. Почали обшукувати кутки, обмацувати всі речі, аж тут перед ними став суворий бородатий чернець. Він допитливо подивився на обох круглооких хлопчаків, що не викликали в нього довіри. Сорочка Зе, яку він дістав від якогось добродія, сягала йому аж до колін, а Шіко мав такий кирпатий, обсіяний веснянками носик!

– Чого ви тут шукаєте? – спитав чернець.

– Де та ... шафа... що грає? – спитав, загикуючись, Зе.

– Шафа?

Старець погладив кучеряву й щетинясту голівку та й повів їх на хори. Там був орган. Вони могли самі спробувати, як він грає.

Від того часу Зе захворів на музикальну недугу. Коли прийшов до хати, зараз почав роздумувати, як зробити щось таке, як орган. Почав зносити з усіх-усюд пляшки, що їх люди викидали на смітник, вимивав їх водою, чистив піском аж до блиску і складав рядочком під тином, щоб висохли. Потім приніс із лісу з Санта-Тереза кілька грубих сухих бамбукових гілок.

Мама тільки хитала головою, що з того пустуна ніколи не буде пуття, і журилася, за що купити ліків для Люзімар. Мама не знала нічого про думки Зе, який не слухав нарікань. Він виробляв барви: зернятками шафрану пофарбував воду па жовту й помаранчеву, синьою до маминої білизни

– на голубу, чорнилом – на синю. Випросив у Северіна, який малював стіни, трохи червоного й зеленого порошку, пофарбував ним усе інше і порозвішував пляшки “там, де треба”. Ще дві старі колотівки – і орган був готовий.

На свято прочани мали велику несподіванку. Перед самими сходами, що вели до церков трьох святих, Франциска, Антонія та Фабіяна, – грав обідраний хлопчик колотівками на кольорових пляшках, а другий коло нього вистукував на малому бубні з дерева й козячої шкіри. Обидва викликали усмішки перехожих, які радо кидали дрібні гроші у бляшанку побіч “пляшкового органу”. Деякі добродушні жінки не могли стриматися, щоб не поцілувати й приголубити таких славних грачів, та обдаровували їх бубликами й печеним.

Ввечері у бляшанці було вже досить грошей на ліки для Люзімар і на два морозива, такі велетенські, як дві китайські пагоди, – для великих музик. А заздрісні хлопці-вітрогони бігли за ними услід і викрикували:

З колотівок, скла та лика
Шіко-Бум і Зе-Музика.
Застібнулись побратими
Гудзиками золотими.

Так вже людям довго грали, Що весь празник розігнали!

ЗМІСТ

ЧОВНИК З ГОЛУБИМ ВІТРИЛОМ	1
ГЕРОЙ ЧУЖОЇ ЗЕМЛІ	5
МАЛИЙ АРХЕОЛОГ	10
ПЛЯШКОВИЙ ОРГАН	16